

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Forslagsstillerne finder det rimeligt og i overensstemmelse med loven om forbud mod handel med Den Sydafrikanske Republik og Namibia, at den enkelte lønmodtager også sikres retten til at frasige sig at udføre arbejde for Sydafrika eller dets organisationer.

Når en dansk virksomhed ikke må drive samhandel med Sydafrika, kan det ikke være rigtigt, at den enkelte lønmodtager eller dennes organisation straffes, fordi de følger deres samvittighed og ikke vil tage arbejde, der tydeligt understøtter den Sydafrikanske stat.

Det skal dog understreges, at beslutningsforslaget er begrænset til Sydafrika ud fra den begrundelse, at det drejer sig om et land, med hvilket Danmark i overensstemmelse med vedtagelser i FN har afbrudt næsten al handel og kulturel kontakt.

Den 18. november 1987 endte en »prøvesag« ved Arbejdsretten med, at Kemp & Lauritzen genansatte den elektriker, der var blevet bortvist, fordi han nægtede at arbejde for apartheidregimet i Sydafrika (arbejdet ved generalkonsulatet i København). Genansættelsen af elektrikerens var en del af det forlig, der blev indgået i Arbejdsretten mellem parterne. Forliget gør det svært i fremtiden for arbejdsgivere at bortvise medarbejdere, der ikke vil arbejde for Sydafrika.

Men sager kan opstå igen, og da ikke alle lønmodtagere kan støtte sig til slagkraftige fagforeninger, bør Folketinget, der selv har vedtaget den meget vidtgående embargolov over for Sydafrika, sikre alle lønmodtagere ret til at nægte arbejde for Sydafrika.

Ved loven blev der indført forbud mod indførsel og udførsel af varer og tjenesteydelser af enhver art mellem Danmark og Den Sydafrikanske Republik

samt Namibia (se Folketingstidende 1985-86, sp. 8744, 9727, 11606 og 12454, tillæg A, sp. 5263, tillæg B, sp. 1653 og 1961 samt tillæg C, sp. 1065).

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad pkt. 1:

Folketinget vedtog den 30. maj 1986 en lov om forbud mod handel med Den Sydafrikanske Republik og Namibia (lov nr. 289 af 4. juni 1986). I den forbindelse har flere lønmodtagere af personlige samvittighedsgrunde ikke ment at kunne udføre arbejde på arbejdspladsen Gl. Vartovvej 8, Hellerup. De har oplevet bortvisning (med tab af arbejdsindtægt) og karantæne, og der falder måske bod til fagforeningerne, hvis de har støttet medlemmerne i deres sag. Stort set alle har fundet, at de handlede inden for lovens rammer om Danmarks forhold til Sydafrika, og har hermed fulgt ånden i loven.

Ad pkt. 2:

Såfremt der er andet arbejde inden for virksomheden, skal den enkelte lønmodtager anvises hertil.

Ad pkt. 3:

Den enkelte lønmodtager sikres ret til bistand, såfremt det ønskes, og fagforeningen kan ikke idømmes bod, hvis den støtter medlemmer i ikke at udføre arbejdet.

Ad pkt. 4:

Der kan selvfølgelig være tale om, at vedkommende er ansat i et firma, hvor der ikke er andet arbejde. I sådanne tilfælde sikres det, at den enkelte lønmodtager ikke straffes med 5 ugers karantæne, såfremt denne nægter at arbejde for Sydafrika eller dets organisationer.